

21. Профсъюзът невъзможен

След като разберем колко шарени са списъците с преводачи на агенциите, бихме могли да си зададем въпроса: „Кой защитава интересите на преводачите?“.

У нас има две казионни организации на преводачите – съюз и асоциация, чиито членове често имат двойно членство, а същевременно са и собственици на агенции за преводи. А самите агенции за преводи също си имат две-три организации, в които понякога членуват собственици на агенции, които същевременно са членове и на някоя от организациите (или и на двете) на преводачите. Разбира се, „личният състав“ на съюза на преводачите лека-полека се стопява, понеже в редовете на съюза членуват ветерани, които вече са в доста понапреднала възраст. В същото време достъпът до членство в съюза е силно ограничен от ненужни изисквания и условия, което намалява вероятността тази организация да бъде представителна за преводаческото съсловие у нас.

Общо взето, всички организации – и на преводачите, и на агенциите за преводи, не са представителни за преводаческото съсловие у нас.

Причините организациите на преводачите да имат малък брой членове са много, но една от най-важните е, че всъщност броят на квалифицираните преводачи изобщо доста е

намалял. А за да намалее броят на квалифицираните преводачи, също има една основна причина – това е изключително непривлекателна професия. Едва 0,5% от младите хора у нас проявяват интерес към нея, а колко от тях стават преводачи – не е известно. И като вземем предвид, че професията преводач не е еднородна, т. е. съществува под формата на множество професии – по една за всеки отделен език, разбираме, че към много от езиците едва ли ще се насочи някой млад човек у нас.

Друг въпрос е възможността един специалист по чужд език да оцелее като преводач. Съвсем ясно е, че тя е минимална. А за да бъде минимална, също си има основна причина.

И тя се нарича агенции за преводи.

Тези прословути агенции, пуснали мощните си прахосмукачки от лъжливи реклами, засмукват всички потенциални клиенти на квалифицираните преводачи и „възлагат“ преводите им на неквалифицирани, което обезкуражава квалифицираните и повечето от тях се пренасочат към друго поприще.

Преводачите, за които говоря тук, не са секретарките-преводачи от нечий офиси, не са собствениците на агенции, които все по-рядко превеждат, не са осмокласниците или студентите-преводачи, не са и пенсионерите-преводачи, не са и ползвателите на Гугъл преводач. Това са професионалните преводачи, които изцяло са се отдали на преводаческата дейност и лично извършват преводи. Те са или собстве-

ници на малки фирми за преводи, или са преводачи на свободна практика. Евентуално това са и преводачи на трудов договор към някоя фирма или учреждение, където упражняват именно преводаческата си професия.

Сред тези преводачи съм и аз. Това, че успех да се задържа на пазара на преводачески услуги със собствени сили, без да посредничя, ме нарежда именно в редиците на професионалните преводачи, които, за съжаление, се стопяват пред очите ми.

От всичко казано дотук става ясно, че преводачите на трудов договор са много малко на брой, понеже тази професия лесно се измества от агенциите за преводи, които придобиват все по-голямо влияние и чрез все по-упоритите си лъжи убеждават все повече държавни чиновници и обикновени хора, че единствените „преводачи“ у нас са именно те – агенциите.

След събитията от 2012 година, които разтърсиха из основи целия преводачески бранш, включително и съсловието на професионалните преводачи, се появило множество опити за организиране на преводачите под някаква форма. Първият опит беше печално известната СПА, която всъщност беше „съюз“ на няколко агенции, а не на преводачи. През 2012 година агенциите се представяха за много загрижени за преводачите и дори се опитваха да заличат границата между преводачи и агенции. Това обаче е невъзможно. Не може

посредник и преводач да са равнозначни понятия.

В Интернет и по-точно във Фейсбук, се организираха затворени групи, в чиито названия винаги фигурираше думата преводач или нейна производна. От провежданите между членовете на тези групи разговори обаче става ясно, че те не са преводачи, а собственици на агенции.

В няколко форума в Интернет също се развяваше името преводач, но в крайна сметка се оказа, че там преводачи почти не се появяват. Най-честите форумци там са представители на споменатите групи непрофесионални преводачи (секретарки, осмокласници, студенти, пенсионери и др.) или пък платени писачи, наети да омаловажават преводаческия труд.

В общи линии – организиране на преводачите не може да се осъществи на този етап, понеже съществуват както изредените по-горе причини, така и редица други, сред които са и типичните характерни черти на преводача, който не обича да се афишира и предпочита да стои в сянка. Характерът на работата на преводача обуславя това: изисква се висока концентрация, самоизолация и дълбоко потапяне в огромния езиков океан.

Но опитите да бъдат организирани преводачите не спират. Сред собственици на агенции, членуващи в някоя от двете преводачески организации, се поражда идеята за преводачески профсъюз! След разговори, проведени с

ръководството на профсъюзната конфедерация, те твърдят, че това било възможно, защото такива профсъюзи вече имало на Запад.

Да, обаче профсъюзите са професионални организации на хора, които работят на трудов договор, което прави създаването на преводачески профсъюз една абсолютно невъзможна мисия.